

KOMISIONERI PËR MBROJTJEN NGA DISKRIMINIMI

Nr. 605/1 Prot.

Tiranë, më 09 . 06 . 2023

V E N D I M

Nr. 92, datë 09 . 06 . 2023

Bazuar në nenin 32/1/a dhe nenin 33, të ligjit nr. 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi mori në shqyrtim ankesën nr. 78 Regj., datë 17.05.2023, të E. K, kundër Komisionit Shumëdisiplinor të Vlerësimit të Aftësisë së Kufizuar, pranë Drejtorisë Rajonale të Shërbimit Social Shtetëror (DRShSSH) Fier, në të cilën pretendohet për diskriminim për shkak të “aftësisë së kufizuar”.

Në përfundim të shqyrtimit të ankesës, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi¹,

K O N S T A T O I:

I. Parashtrimi i fakteve sipas subjektit ankues.

Subjekti ankues, E. K, në shpjegimet e paraqitura para Komisionerit, është shprehur se vuan nga një sëmundje e rëndë, diagnostikuar si “Diabet i Tipit 1” ose “Diabet mielitus” dhe se nuk jeton dot pa medikamentin e insulinës. Në parashtrimet e tij, ankuesi citon se:

“Në komisionin multidisiplinor pranë Drejtorisë Rajonale të Shërbimit Social Shtetëror Fier për vlerësimin e aftësisë së kufizuar, mua më kanë vlerësuar që nuk përfitoj pagesë KEMP-i, pasi nuk kam dëmtime. Me dëmtime komisioni pretendon (verëbëri, sëmundje të rëndë kardiake, dializë etj) ndërkohë që unë kam qenë përfitues i kësaj ndihme për 9 (nëntë) vite”.

Ankuesi shprehet se ndihma financiare i shërbente për kujdesin ndaj shëndetit të tij, si për: analizat mjekësore, për fishat për matjen e diabetit, për dietën, për të paguar palestrën etj. Mosmarrja e kësaj ndihme jetike, shprehet ankuesi, është shumë e rëndë për të pasi mund të përfundojë invalid i plotë nesë nuk ka mundësi të kujdeset dhe të kurojë pasojat në shëndetin e tij paraprakisht, pa u agravuar më tej gjendja e tij shëndetësore.

¹ Në vijim do t’i referohemi me akronimin: KMD.

Në këtë kontekst, ankuesi pretendon se vendimi i këtij komisioni është diskriminues dhe kriminal, duke cituar shprehimisht se: *“Unë jam vlerësuar nga mjekët specialistë endokrinologë, duke u diagnostikuar si person me sëmundje kronike të pashërueshme, tani nuk e kuptoj pse ma hoqën ndihmën financiare pa asnjë arsye specifike, kur ata e dinë se kjo ndihmë është jetike për mua. Mos vallë u shërova?...”*.

Në përfundim, subjekti ankues, ka kërkuar nga Komisioneri konstatimin e diskriminimit të tij nga ana e Komisionit Shumëdisiplinor të Vlerësimit të Aftësisë së Kufizuar, pranë Drejtorisë Rajonale të Shërbimit Social Shtetëror (DRShSSh) Fier, lidhur me mospërfitimin e ndihmës ekonomike.

II. Nga shqyrtimi paraprak i ankesës, u konstatua se:

Në nenin 1 të ligjit nr. 10221, datë 04.02.2010 *“Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”*, të ndryshuar, përcaktohet se: *“Ky ligj rregullon zbatimin dhe dhe respektimin e parimit të barazisë dhe mosdiskriminimit në lidhje me racën, etninë, ngjyrën, gjuhën, shtetësinë, bindjet politike, fetare ose filozofike, gjendjen ekonomike, arsimore ose shoqërore, gjininë, identitetin gjinor, orientimin seksual, karakteristikat e seksit, jetesën me HIV/AIDS, shtatzëninë, përkatësinë prindërore, përgjegjësinë prindërore, moshën, gjendjen familjare ose martesore, gjendjen civile, vendbanimin, gjendjen shëndetësore, predispozicionet gjenetike, pamjen e jashtme, aftësinë e kufizuar, përkatësinë në një grup të veçantë, ose me çdo shkak tjetër”*.

Diskriminimi përkufizohet nga ligji 10221/2010 *“Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”*, i ndryshuar, në nenin 3, pika 1, si: *“Çdo dallim, përvijësim, kufizim ose preferencë, bazuar në cilindo shkak të përmendur në nenin 1 të këtij ligji, që ka si qëllim ose pasojë pengesën ose bërjen e pamundur të ushtrimit në të njëjtën mënyrë me të tjerët, të të drejtave e lirive themelore të njohura me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, me aktet ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë, si dhe nga ligjet në fuqi”*.

Në bazë të nenit 7, të ligjit nr. 10221/2010 *“Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”*, të ndryshuar, mbrojtja nga diskriminimi garantohej ndaj çdo veprimi ose mosveprimi të autoriteteve publike ose të personave fizikë a juridikë që marrin pjesë në jetën dhe sektorët publikë ose privatë, që krijojnë baza për mohimin e barazisë ndaj një personi apo grupi personash, ose që i ekspozon ata ndaj një trajtimi të padrejtë dhe jo të barabartë, kur ata ndodhen në rrethana të njëjta ose të ngjashme, në krahasim me persona të tjerë ose grupe të tjera personash.

Nga shqyrtimi paraprak i parashtrimeve dhe dokumentacionit të depozituar nga subjekti ankues pranë KMD-së, konstatohet se, në dokumentin *“Raport mjeko-ligjor”*, datë 17.05.2023, të lëshuar nga Drejtoria e Shërbimit Spitalor Mallakastër, të cilin ankuesi ia ka bashkëlidhur ankesës, evidentohet të jetë shënuar diagnoza e tij: *“Diagnoza: Diabet mielitus, tipi I”*.

Ankuesi gjatë parashtrimeve të tij shprehet se është njohur me Vendimin e datës 01.04.2023, të dërguar nga Drejtoria Rajonale e Shërbimit Social Shtetëror Fier, nëpërmjet të cilit është njoftuar se:

“Bazuar në dokumentacionin e ofruar përmes aplikimit tuaj dhe rezultatet e intervistës, Komisioni Multidisiplinar vendosi që nuk ju takon të merrni pagesën e aftësisë së kufizuar për një nga arsytet në vijim:

Në Udhëzuesn Bio-Psiko-Social të Vlerësimit të Aftësisë së Kufizuar diagnoza juaj nuk njihet si diagnozë që shkakton aftësi të kufizuar....”

Bazuar në deklarin e subjektit ankues, rezulton se ai nuk është dakordësuar me përgjigjen e DRShSSh Fier, lidhur me heqjen e diagnozës së tij nga Udhëzuesi mbi Vlerësimin bio-psiko-social të aftësisë së kufizuar, dhe e ka kundërshtuar atë pranë Komisionit të Shqyrtimit të Ankesave/ShSSh. (Nuk ka depozituar një akt kundërshtimi pranë KMD-së).

Lidhur me pretendimet e ankuesit përse i takon vendimit të marrë nga Komisioni Shumëdisiplinor i Vlerësimit të Aftësisë së Kufizuar, pranë DRShSSh Fier apo vendimarrjes së këtij të fundit jo në favor të ankuesit, Komisioneri vlerëson se, rimarrja në shqyrtim e vendimeve të këtyre organeve, të specializuara mjeko-ligjore siç janë: Komisioni Shumëdisiplinor i Vlerësimit të Aftësisë së Kufizuar apo KMCAP Eprore, nuk bën pjesë në kompetencat e Komisionerit për Mbrojtjen nga Diskriminimi².

Në nenin 8 të Ligjit nr. 57, datë 18.07.2019 *“Për Asistencën Sociale në Republikën e Shqipërisë”*, përcaktohet se:

“Përfitues të pagesës për aftësinë e kufizuar janë:

.....

c) personat me aftësi të kufizuar, të deklaruar të tillë me vendim të Komisionit Shumëdisiplinor të Vlerësimit të Aftësisë së Kufizuar”.

Neni 29 i këtij Ligji, shprehet në mënyrë të detajuar për procedurën e ankimimit, në rastet kur aplikuesit/përfituesit nuk janë dakord me vendimmarrjet e komisioneve të vlerësimit të aftësisë së kufizuar, duke përcaktuar se:

“1. Aplikuesi për përfitimin e ndihmës ekonomike, kur gjykon se vendimi zyrtar i organit përkatës është i padrejtë dhe personi me aftësi të kufizuar, kur gjykon se i është shkelur një e drejtë e garantuar nga ky ligj, mund të paraqesin ankesë me shkrim pranë bashkisë/njësisë administrative brenda 20 ditëve kalendarike nga marrja e njoftimit. Struktura vendore shqyrtton ankesën dhe njofton me shkrim ankuesin brenda 7 ditëve kalendarike nga marrja e ankesës.

² Për analogji citojmë: Vendimin nr.185, datë 28.09.2018, Vendimin nr.55, datë 24.04.2019, Vendimin nr.06, datë 08.01.2020, Vendimin nr. 61, datë 12.06.2020, Vendimin nr. 59, datë 13.04.2021, Vendimin nr. 78, datë 07.05.2021, dhe Vendimin nr. 106, datë 14.06.2021, të KMD, publikuar në ëeb-in e institucionit: www.kmd.al.

2. Aplikuesi për përfitimin e ndihmës ekonomike dhe personi me aftësi të kufizuar kanë të drejtë të paraqesin ankesë me shkrim pranë strukturës rajonale të Shërbimit Social Shtetëror brenda 20 ditëve kalendarike nga marrja e përgjigjes nga struktura vendore, pas ezaurimit të ankimit, të përcaktuar në pikën 1 të këtij neni.

3. Struktura rajonale e Shërbimit Social Shtetëror, pas shqyrtimit dhe verifikimit të ankesave, njofton me shkrim të interesuarin dhe njësinë e vetëqeverisjes vendore brenda 14 ditëve kalendarike nga marrja e ankesës.

4. Aplikuesi për përfitimin e ndihmës ekonomike dhe personi me aftësi të kufizuar, që pretendojnë se u është shkelur dhe/ose mohuar një e drejtë ligjore, gëzojnë të drejtën për të ngritur padi në gjykatë, në përputhje me legjislacionin në fuqi për organizimin dhe funksionimin e gjykatave administrative dhe gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative”.

Vendimi nr. 722, datë 11.11.2019, i Këshillit të Ministrave, “Për përcaktimin e masës, të kriterëve, procedurave e dokumentacionit për vlerësimin dhe përfitimin e pagesës për personat me aftësisë së kufizuara, si dhe të ndihmës personal, dhe të strukturave përgjegjëse dhe detyrave të tyre”, përcakton procedurën dhe dokumentacionin e kërkuar për vlerësimin dhe përfitimin për shkak të aftësisë së kufizuar, në të cilën parashikohet që:

“ 1. Procesi i mbështetur në modelin biopsikosocial të aftësisë së kufizuar përfshin vlerësimin mjekësor të aplikuesit nga mjeku i familjes dhe nga mjeku specialist/QKSHM-ja, një intervistë me aplikuesin në zyrën e vlerësimit të personave me aftësi të kufizuara nga komisioni shumëdisiplinor i vlerësimit të aftësisë të kufizuar me mjekë dhe punonjës socialë, verifikimin e informacionit të marrë dhe kontrollin vjetor mjekësor.

2. Vlerësimi biopsikosocial i aftësisë së kufizuar dhe i nivelit të kufizimeve funksionale bëhet në përputhje me Klasifikimin Ndërkombëtar mbi Funksionimin, Aftësinë e Kufizuar dhe Shëndetin të Organizatës Botërore të Shëndetësisë. Ky vlerësim përfshin faktorët që dëmtojnë aftësinë e një individi për të kryer veprimtari të jetesës së përditshme dhe për të marrë pjesë në shoqëri në kushte të barabarta me të tjerët, në përputhje me udhëzuesit për vlerësimin biopsikosocial të aftësisë së kufizuar për të rriturit dhe fëmijët, të miratuar nga ministri përgjegjës për çështjet sociale dhe për shëndetësinë.

3. Administrimi i procesit të vlerësimit të aftësisë së kufizuar realizohet nga Drejtoria Rajonale e Shërbimit Social Shtetëror.

4. Pranë Drejtorisë Rajonale të Shërbimit Social Shtetëror krijohen komisionet shumëdisiplinore të vlerësimit të aftësisë së kufizuar, të cilat funksionojnë në nivel rajonal, që përbëhen nga punonjës me kohë të plotë dhe kanë në përbërje, së paku, një mjek dhe një punonjës social për çdo komision, të trajnuar për modelin biopsikosocial të vlerësimit të personave me aftësi të kufizuara. Çdo komision asistohet nga një punonjës, i cili administron dhe regjistron të dhënat e aplikuesit. Komisionet kryesohen nga përgjegjësi i zyrës së vlerësimit të aftësisë së kufizuar.

.....

5. Drejtori i Drejtorisë Rajonale të Shërbimit Social Shtetëror nxjerr vendimin përfundimtar për të gjithë përfituesit e aftësisë së kufizuar, njofton zyrtarisht aplikuesin për vendimmarrjen dhe e pajis me dokumentin përkatës, që përcakton aftësinë e kufizuar.....”.

Në kreun V³, të këtij vendimi është parashikuar e drejta e ankimimit të aplikuesit, lidhur me procedurën e vlerësimit, në rastet e refuzimit të aplikimit për përfitimet lidhur me përfitimet për shkak të aftësisë së kufizuar, duke përcaktuar se:

“1. Aplikuesi ka të drejtën e ankimimit për procedurën e vlerësimit në rastet e refuzimit të aplikimit për përfitime për shkak të aftësisë së kufizuar. Ankimimi bëhet me shkrim, brenda 20 (njëzet) ditëve kalendarike, nga data e marrjes së njoftimit të vendimit nga Drejtoria Rajonale e Shërbimit Social Shtetëror, pranë komisionit të shqyrtimit të ankesave në Drejtorinë e Përgjithshme të Shërbimit Social Shtetëror, e cila shqyrton dokumentacionin e ankimesit, kryen intervistën sipas formularit 6, bashkëlidhur këtij vendimi dhe merr vendimin përfundimtar. Në rastet kur kërkesa pranohet, personit i lind e drejta e marrjes së përfitimeve që nga muaji pasardhës, nga data e marrjes së vendimit për refuzim nga komisioni.

2. Personi me aftësi të kufizuar, që pretendon se i është shkelur dhe/ose mohuar një e drejtë, gëzon të drejtën për të ngritur padi në gjykatë, në përputhje me legjislacionin në fuqi për organizimin dhe funksionimin e gjykatave administrative dhe gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative, pasi ka ezauruar shkallët e ankimimit administrativ. Personit i lind e drejta e marrjes së përfitimeve, sipas afateve të përcaktuara në vendimin e gjykatës”.

Bazuar në sa më sipër, pas marrjes njoftimit të refuzimit të aplikimit për përfitimet për shkak të aftësisë së kufizuar, nëse personi nuk është dakord, mund ta apelojë atë pranë komisionit të shqyrtimit të ankesave në Drejtorinë e Përgjithshme të Shërbimit Social Shtetëror,

Aplikuesi ka të drejtën e ankimimit për procedurën e vlerësimit edhe në rastet kur ai pretendon për nivelin e përfitimit të pagesës mujore për shkak të aftësisë së kufizuar.

Në rastet e ankimimit të vendimit të komisioneve shumëdisiplinore të nivelit të parë, për nivelin e përfitimit të aftësisë së kufizuar, Komisioni i nivelit më të lartë në ShSSH, Komisioni Shumëdisiplinor Epror, vlerëson nëse ankimi është i pranueshëm dhe i bazuar, dhe vendos përfundimisht me anë të një vendimi i cili në vetvete përbën një akt administrativ.

Përgjigjja e argumentuar, pra vendimi i arsyetuar që marrin këto komisione, lidhet kryesisht me vlerësimin dhe caktimin e diagnozës mjekësore.

Me vlerësimin e ri bio-psiko-social, personat me aftësi të kufizuar mbështeten financiarisht sipas shkallës së sëmundjes dhe kompleksitetit të saj, gjë e cila përcaktohet nga komisionet e dedikuara, multidisiplinore, të cilat kanë në përbërje figura profesionale mjekë dhe punonjës socialë.

Për shkak të natyrës specifike apo natyrës juridike të marrëdhënies që krijohet gjatë vlerësimit të aftësive për punë, këto vendime mund të merren vetëm nga mjekët e specializuar pranë Komisioneve shumëdisiplinore Rajonale dhe Eprorë.

³ V. E drejta e ankimimit

Komisioni i Vlerësimit të Aftësisë së Kufizuar është një ekip i përzgjedhur, i përbërë nga së paku një mjek i specializuar dhe të paktën një psikolog, të cilët janë përgjegjës për kryerjen e vlerësimit të aplikuesve për përfitimet në para dhe/ose në natyrë për shkak të aftësisë së kufizuar, bazuar kryesisht në dokumentet e përgatitura nga institucionet shëndetësore.

Bazuar në sa më sipër, Komisioneri çmon se, vlerësimi nëse ankuesi, bazuar në vlerësimin bio-psiko-social duhet apo jo të rezultojë fitues i përfitimeve të caktuara për shkak të aftësisë së kufizuar, mund bëhet vetëm nga komisionet e specializuara për vlerësimin e personave me aftësi të kufizuara.

Në përfundim, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi i rekomandon subjektin ankues që, bazuar në ligjin nr. 44/2015 *“Kodi i Procedurave Administrative të Republikës së Shqipërisë”*, i ndryshuar në ligjin 49/2012 *“Për organizimin dhe funksionimin e gjykatave administrative dhe gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative”*, i ndryshuar, dhe në ligjin nr. 57, datë 18.07.2019 *“Për Asistencën Sociale në Republikën e Shqipërisë”*; nëse nuk do të jetë dakord me procedurën e vlerësimit në rastet e refuzimit të aplikimit për përfitime për shkak të aftësisë së kufizuar, ai ka të drejtën e ankimit, me shkrim, brenda 20 (njëzet) ditëve kalendarike, nga data e marrjes së njoftimit të njoftimit/vendimit nga Drejtoria Rajonale e Shërbimit Social Shtetëror, pranë komisionit të shqyrtimit të ankesave në Drejtorinë e Përgjithshme të Shërbimit Social Shtetëror.

Pra, fillimisht ankuesi duhet të ezaurojë ankimin administrativ, pranë komisionit të shqyrtimit të ankesave në Drejtorinë e Përgjithshme të ShSSH, dhe nëse nuk do të jetë dakord as me përgjigjen apo vendimmarrjen e këtij të fundit, i cili është i formës së prerë por jo përfundimtar, mund t’i drejtohet Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Tiranë për ta kundërshtuar gjyqësisht atë.

Për sa më sipër, referuar nenit 33/4/b, të ligjit nr. 10221/2010 *“Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”*, të ndryshuar, i cili citon se: *“Ankesa nuk pranohet për abuzim me të drejtën e ankimit para Komisionerit, ose është e papajtueshme me dispozitat e këtij ligji”*, ankesa nuk mund të pranohet dhe për rrjedhojë nuk mund t’i nënshtrohet procedurave të mëtejshme të parashikuara në ligj për shqyrtimin e saj.

Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi i rekomandon subjektin ankues, që, për problematikën e tij, t’i drejtohet për ofrimin e ndihmës ligjore falas, Komisionit Shtetëror për Ndihmën Juridike⁴, ose Shërbimit Ligjor Falas⁵.

PËR KËTO ARSYE:

Mbështetur në nenin 21/1, nenin 32, pika 1/a, si dhe nenin 33, pikat 1, 4/b, të ligjit nr.10 221/2010 *“Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”*, të ndryshuar, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi,

⁴ Me adresë: Pranë Ministrisë së Drejtësisë, Blv. “Zogu i Parë”, Tiranë.

⁵ Me adresë: Bulevardi: “Bajram Curri”, Pall: “Agimi”, Shk. 18, Ap. 322, Tiranë, Nr.tel: 0422 53113.

V E N D O S I :

1. Mospranimin e ankesës së subjektit ankues E. K, pasi nuk plotësohen kriteret përkatëse të parashikuara nga ligji nr. 10221/2010 “*Për Mbrojtjen nga Diskriminimi*”, i ndryshuar.
2. Kundër këtij vendimi lejohet ankim në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Tiranë, brenda 45 ditëve nga marrja dijeni e këtij vendimi.

KOMISIONERI

Robert GAJDA

Fusha: Te mira dhe sherbime
Shkaku: AK
Lloji i vendimit: Mospranim